

Glade skandinaver

Finn Janning, PhD, Associate Professor Barcelona Business School.

Kan en skandinavisk positivitet redde Europa? Ja, det tror jeg. Ifølge Eurostat er mere end halvdelen af europæerne skeptiske, når det drejer sig om EU. Eneste undtagelse er de skandinaviske lande. Hvordan kan det være?

En væsentlig del af svaret er at finde i en mere positiv psykologi eller mentalitet, som præger skandinaverne. En positivitet, som skyldes flere ting: Gode sociale systemer, der formår at tage hånd om andre mennesker i problematiske situationer; fravær af grufulde nationale begivenheder, fx diktatorer eller borgerkrige, som mange spaniere og italienere stadigvæk kan huske; og et mere positivt værdisæt, som udfoldes gennem de fleste statslige og private institutioner: vuggestue, børnehave, folkeskole, gymnasium, erhvervsskoler og mange arbejdspladser.

Italien er fx et økonomisk splittet land. I det rige nord er levestandarden mere eller mindre som i Belgien, Holland og Danmark. I den sydlige del af Italien er levestandarden snarere som i Afrika. Italienerne ved det, men det falder en italiener meget svært at hjælpe. Resignation er reaktionen. Modsat er den holdning, som alle vokser op med i Skandinavien, hvad enten vi kalder det solidaritet, hjælpsomhed, medmenneskelig respekt. Her er det nærmest en pligt at hjælpe. Noget værdifuldt.

Tilsvarende er sort arbejde meget mere udbredt og accepteret i Sydeuropa end i Skandinavien. Eksempelvis har mange spanske hjem ansat en pige fra Latinamerika. Typisk betales hun sort. Til tider er hun ligefrem illegalt i landet.

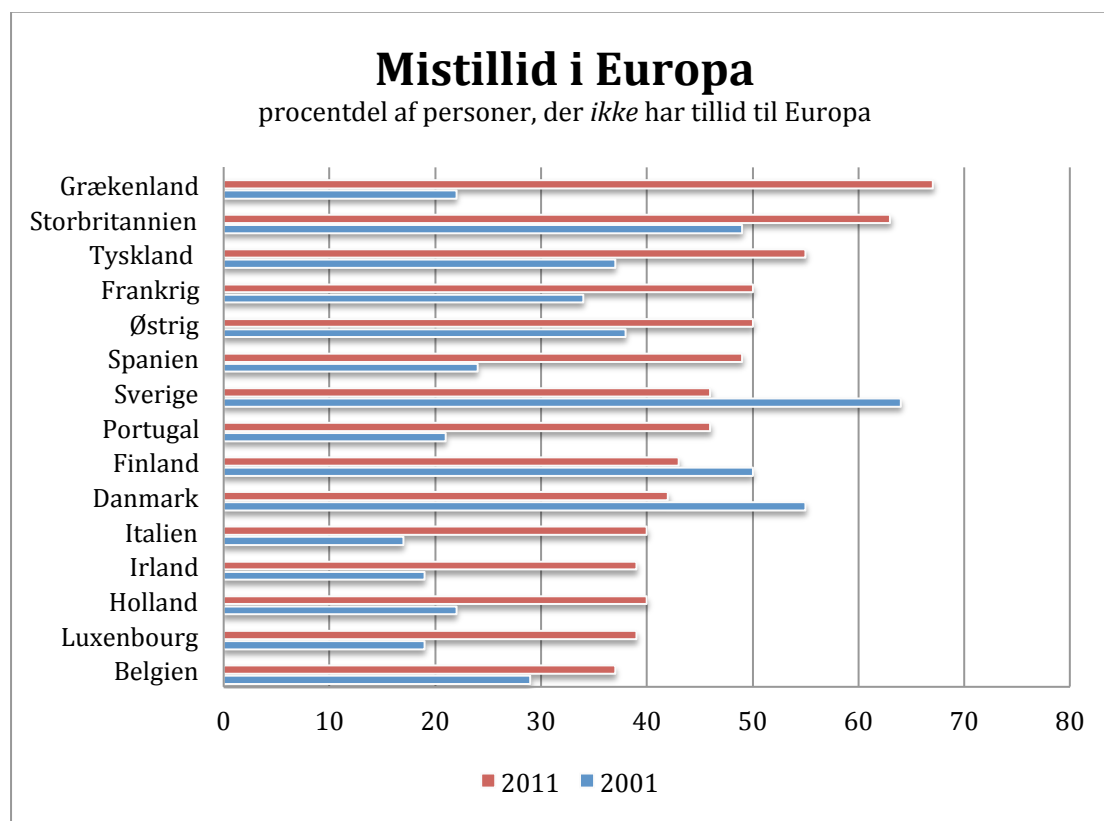
Et mere lige og økonomisk stærkt EU går gennem sociale værdier, såsom større retfærdighedssans og åbenhed – både internt, men også overfor den verden, der ligger udenfor for de protektionistiske mure, som omkredser EU. Ifølge OECD vil den Europæiske levestandard om 30 år falde med 18 procent, hvis der ikke åbnes op for immigrationen. I 2050 vil over halvdelen af Europas befolkning være over 50 år. Sådanne tal hjælper ikke på tilliden. Ligesom en generel mistillid heller ikke hjælper på lysten til forplantning. Det er med andre ord på tide, at EU fremmer et globalt og åbent tankesæt, hvor de Skandinaviske værdier kunne udgøre en væsentlig inspiration.

Hvor ser det værst ud? Svaret er ikke overraskende Grækenland. I 2001 var det kun 22 procent af befolkningen, som var EU-skeptiske. I dag er mistilliden mere end tredoblet til 67 procent. I Italien, Portugal og Spanien – alle lande, der er økonomisk hårdt ramt af krisen – er mistilliden mere end fordoblet i samme tidsrum. Nogle vil angiveligt hævde, at de nævnte lande haft en lidt for romantiske forestilling om, hvad et medlemskab af EU ville betyde med hensyn til økonomisk og politisk ansvar. Uden tvivl. Udslaget kan i hvert fald ikke læses som en generel apati overfor politikere og magthavere, da skepsissen tilsvarende i 2001 var relativ lav.

Skal den europæiske resignation vendes, kræver det hårdt arbejde. Et sted at starte, er ved selve det politiske system: At gøre det at være europæer til noget positivt og tillidsvækkende. Men først og fremmest noget handlekraftigt.

Når først modløsheden indtræffer, så forgrener den sig fra politikken, til økonomien, til kulturen, til uddannelsessystemet ...

Lad os håbe, at Danmark kan ændre denne pessimistiske mentalitet, når vi overtager EU-formandsskabet i det nye år.

kilde: Eurostat